

Lastensuojelu ja
oireilevat teinit –
miten haasteisiin
vastataan
kansallisella
kehittämistyöllä?

**Tanja Hirschovits-
Gerz,
hankepäällikkö,
SOILA-koordinaatio,
THL**

Terveystieteiden ja
hyvinvoinnin laitos

30.1.2025

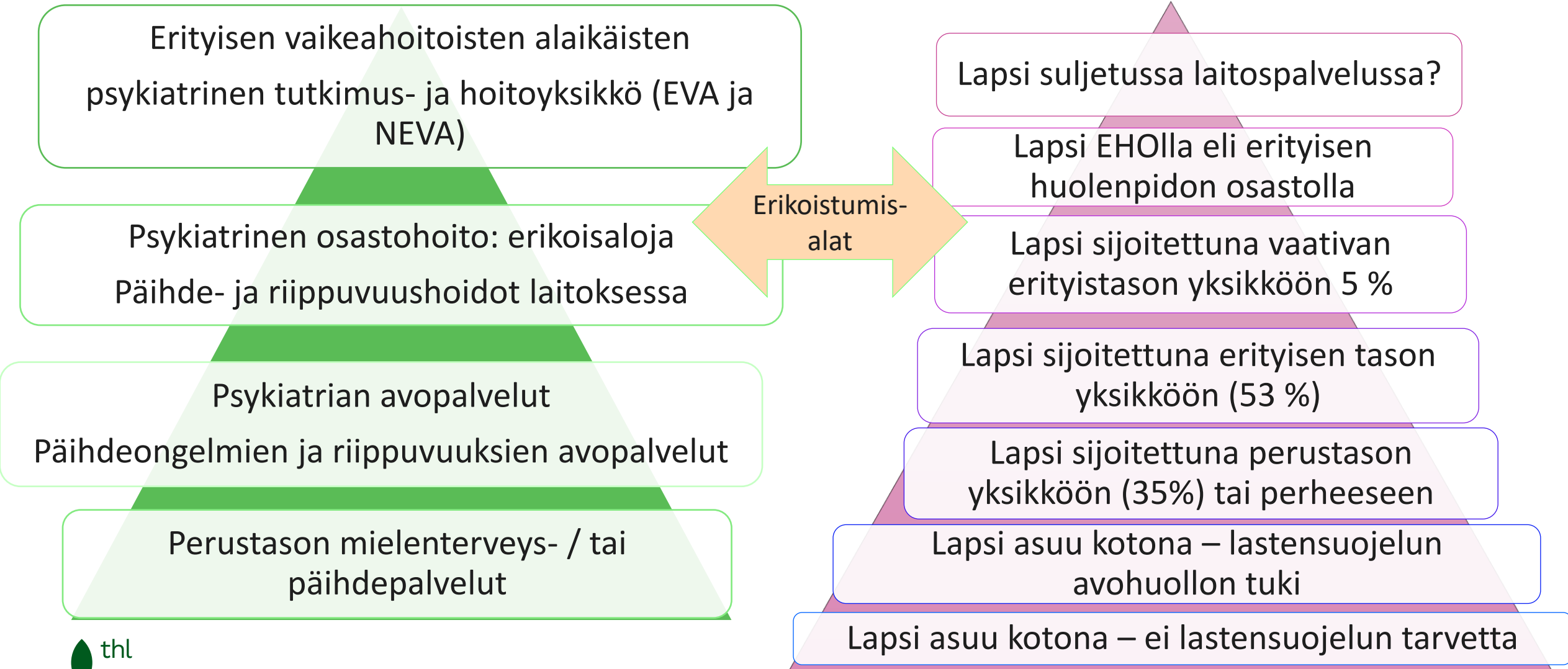

Tilannekuva

- (2023) Uudet huostaanotot olivat yleisimpiä 13–17-vuotiailla, ikävuosittain kiireellisesti sijoitettiin eniten 14–16-vuotiaita
- Avohuollon eikä myöskään sijaishuollon nykyisillä palveluilla ole voitu riittävästi vastata nuorten lisääntyneisiin mielenterveys- ja päihdeongelmiin
- Maassamme on akuutti pula riittävistä mielenterveys- ja päihdepalveluista
- Huolena mielenterveys- ja päihdepalvelujen korvaaminen lastensuojelulla – silloin kun ensisijainen tarve olisi terveydenhuollon osaamiselle
 - Sijaishuolto ei yksin kykene vastaamaan nuorten oireiluun ja avun tarpeeseen
- Uudenlaisille ja nykyistä integroidummille palveluille on tarve.

Lastensuojelun ja päihde/psykiatrian erillispalveluista yhteensovittavaan ja integroituun?

Lastensuojelun ja päihdepsykiatrian erillispalveluista integraatioon?

Hallinnollinen ja toiminnallinen integraatio.
Esim. päihdepsykiatrian ja lastensuojelun yhteisasiakkuusosasto.

Toiminnallinen integraatio päihdepsykiatrian ja lastensuojelun yhteisasiakkuusosasto.
Esim. hybridityöntekijät

Yhteensovittava – yhdyspintatyön malli.
Lastensuojelun yksikkö, nuori saa tarvittavat palvelut mm. päihde- ja psykiatrista palvelua erikseen.

- EHO-jaksojen rooli palveluvalikossa?
- Erityistarpeet: esim. vakava itsetuhoisuus ja syömishäiriö vrt. päihteillä, rikoksilla ja väkivaltaisella käytöksellä oireilevat vrt. eri tavoin vammaiset nuoret
- Hoidon ja tuen porrasteisuus

Lastensuojelun ja päihdepsykiatrian erillispalveluista integraatioon?

Arki ei suju, lapsi hengen vaarassa vähintään toistuvasti

OIKEAN
IHMISEN
ELÄMÄ JA
ARKI
24/7

Vaikeitakin haasteita arjen sujumisessa ajoittain tai pitkäkestoisesti

Arki sujuu – nuoruuden kasvukipuja

The Roper-Logan-Tierney Model of Nursing

• Elämisen toiminnot?

- Uni?
- Syöminen?
- Fyysinen vointi?
- Psyykkinen vointi?

• Arjen vuorokausirytm?

• Sosiaaliset suhteet:

- yksinäisyys, kiusaaminen, väkivalta

• Koulun ja opiskelu?

• Harrastukset

Mitä perheen tulisi osata, pystyä, jaksaa, jotta pärjää lapsensa kanssa arjessa?

Vanhempien & läheisten resurssit tukea nuorta

30.1.2025

Euroopan unionin
osarahoittama

SOILA-koordinaatio

Petteri Orpon hallitusohjelma – Kansallinen palvelureformi toteutetaan vuosina 2023–2027

Visiona vaikuttavat sosiaali- ja terveystalvet, viisi tavoitetta:

- ennaltaehkäsyt vahvistaminen
- palveluiden integraation, saatavuuden ja jatkuvuuden parantaminen
- palvelujärjestelmän selkeyttäminen
- vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen
- varautumisen ja häiriötilanteiden hoidon vahvistaminen.

[STM:n sivuilla](#)

30.1.2025

[Palvelu-reformi](#)

LAKIHANKKEET

- [Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaalihuoltolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi \(sosiaalihuollon tehtävien rajaaminen\)](#)
- [Hallituksen esitys neuvolan, kouluterveydenhuollon ja ehkäisevän suun terveydenhuollon terveystarkastuksia koskevien säädösten uudistamiseksi](#)
- [Vaikuttavien palvelujen ja menetelmien kansallisen valinnan periaatteista säätäminen](#)
- [Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön kokonaisuudistus](#)
- [Vakavasti päihteitä ja väkivaltaa käyttäviä sekä rikoksia tekeviä alaikäisiä nuoria koskevan lastensuojelulainsäädännön uudistamisen valmisteluryhmä](#)
- [Hallituksen esitys lastensuojelulainsäädännön uudistamiseksi](#)
- [Hallituksen esitys laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi \(opiskeluterveydenhuolto ja kutsuntojen ennakoterveystarkastukset\)](#)
- [Hallituksen esitys terveydenhuoltolain muuttamisesta](#)
- [Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön muutoksiksi lasten ja nuorten terapiatakuun toteuttamiseksi](#)
- [Hallituksen esitys vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentamista koskevaksi laiksi](#)
- [Hallituksen esitys eduskunnalle asiakastietolain ja Uusimaa-lain muuttamisesta \(Uudenmaan potilastiedot\)](#)
- [Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lastensuojelulain ja varhaiskasvatuslain muuttamisesta](#)

SOILA-koordinaatio

Lastensuojelun ja integroitujen palveluiden uudistamisen äärellä

Hallituksen esitys lastensuojelulainsäädännön uudistamiseksi

Valmisteluryhmä uudistamaan lastensuojelulainsäädäntöä nuorten päihde-, väkivalta- ja rikoskierteen katkaisemiseksi (stm.fi) (11.3 - 31.12.2024).

- Alaikäisten integroidun ja suljetun laitostuotoisen kuntoutuspalvelun perustamiseksi sekä muutosehdotukset, joilla voidaan nykyistä tehokkaammin puuttua lasten luvattomiin poissaoloihin lastensuojelualitoksista. [Kuvaus toimista](#) ja [Loppuraportti 28.1.2025](#)
 - → Eduskuntaan syksyllä 2025
- Lastensuojelulain kokonaisuudistus etenee → Eduskuntaan 2026

Liittyy Orpon hallitusohjelmaan: [Toimenpideohjelma nuoriso- ja jengirikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi 2024 valtioneuvosto.fi](#).

Hallitusohjelman aikaisia tapahtumia ja toimia

- Lapsiasiavaltuutetun kannanotto ”[Vakavasti väkivaltaiset ja itsetuhoiset lapset tarvitsevat hybridiyksikköjen apua](#), Lapsiasiavaltuutetun vuosikertomus 2023.
 - Hybridiyksiköitä koskeva selvitystyö käynnissä keväällä 2025
- [Terapiatakuu astuu voimaan 1.5.2025.](#)
 - Opas ja tilaisuuksia tulossa.

30.1.2025

Selvityksiä

- Niemi M & Eriksson P (2023) Sijoitettuna asuvien peruskouluikäisten kokemuksia terveydestä, päihteistä, väkivallasta ja palveluista. [Tutkimuksesta tiiviisti 53/2023](#). Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.
- [Nuorten vakavien mielenterveyshäiriöiden hoito hyvinvointialueilla vuonna 2024](#)
- [Psykiatrian sairaalapaikkojen määrä on vakiintumassa – paikkatilanne vuonna 2023](#)
- [Lastensuojelun jälkihuollon tilannekuva 2024, Tutkimuksesta tiiviisti, Tanja Hirschovits-Gerz ja Niina Weckroth \(Julkari\)](#)

Lasten ja nuorten päihdeongelmat huolettaa

Nuorten huumekuolemien ehkäisyhanke vuosina 2025–2027

Hallitus on varannut nuorten huumekuolemien ehkäisyyn rahoitusta yhteensä 10,9 miljoonaa euroa.

- Tästä on tulossa lisätietoa kevään aikana

30.1.2025

Laatusuositukset päihde- ja riippuvuustyöhön

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL) ja sosiaali- ja terveysministeriö (STM) laativat vuosina 2025–2026 yhteistyössä eri toimijoiden kanssa laatusuositukset, jotka tukevat erityisesti kuntia ja hyvinvointialueita laaja-alaisen päihde- ja riippuvuustyön järjestämisessä, toteuttamisessa ja kehittämisessä. Mukana on myös nuorten päihde- ja riippuvuustyö.

- Tässä tarvitaan ja toivotaan laajaa yhteistyötä.

**Nuorten rikos- ja päihdekierteiden
katkaisuun hyvinvointialueille
[erityisavustuksia](#) OM:ltä 2024.**

Huoli yhteisistä nuorista ja toiminnan tasot

1. Lainsäädännön uudistaminen
 - Laita ja asetukset – Vastinparit!
2. Valvonnan ja ohjauksen rooli
3. Palveluiden järjestäminen
4. Palveluiden tuottaminen
5. Kohtaaminen ja kulttuuri

30.1.2025

Tietopohja nuorista, nuorten voinnista ja palveluiden vaikuttavuudesta kuntoon!

Tietopohja nuorten ongelmallisesta päihteidenkäytöstä, lastensuojelun päihdetyöstä, lastensuojelun ja terveydenhuollon yhteistyötä, terveydenhuollon vastuulla olevasta hoidon toteutumisesta, yhtäaikaisista haasteista, asiakkuuksista jne. on erittäin hatara.

Stigmatisaatiota tule vähentää

- Lastensuojelu ja sen asiakkaat ovat vahvasti leimattuja.
- Erityinen eettisyyden vaade tutkijoille ja asiantuntijoille pohjata vahvaan tutkimustietoon ulostuloissa.
- Moraalipaniikkia, stereotypioita, kärjistyksiä ja yksinkertaisia ratkaisuja monimutkaisiin ongelmiin on nyt paljon ilmassa.

Käytännön kehittämistyötä

Stigmatisaatiota tule vähentää

- Lastensuojelu ja sen asiakkaat ovat vahvasti leimattuja.
- erityinen eettisyyden vaade tutkijoille ja asiantuntijoille pohjata vahvaan tutkimustietoon ulostuloissa.
- Moraalipaniikkia, stereotypioita, kärjistyksiä ja yksinkertaisia ratkaisuja monimutkaisiin ongelmiin on nyt paljon ilmassa.

30.1.2025

Talouden tiukka tilanne
pakottaa toimiin

Tukea ja palveluita kehitetään monikanavarahoitteisesti

Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen –ohjelman tavoite

thl.fi/soila

- Tukea lastensuojelun asiakkaana olevien sekä sijoitettujen lasten ja nuorten elämäntilannetta ja pärjäämistä: avo-, sijais- ja jälkihuolto.
- Kehittää lasten ja nuorten tarpeista lähteviä, helposti saavutettavia tukitoimia ja palveluita, joita tuotetaan paikallisesti monitoimijaverkostoissa lapsia ja nuoria kuunnellen.
- Rakentaa paikallisesti uusia ja helposti saavutettavia palvelukokonaisuuksia;
- Täydentää innovatiivisesti jo olemassa olevaa tukea & palveluja.

30 M€
Koordinaatio 4 M€
ja alueet 26 M€

Uudistuva ja osaava Suomi, 2021–2027 – EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma → ESR+ valtakunnallinen teema osallisuus → Sosiaalisten innovaatioiden Suomi TL 5 → Erityistavoite 5.1 Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

"Valtakunnallinen koordinaatiohanke ja alueiden rahoittamat hankkeet muodostavat yhdessä kehittämisen kokonaisuuden, jossa ohjelmakauden päättyessä on saatu uudistettua suomalaista lastensuojelua entistä paremmaksi ja niin sosiaalisesti kuin taloudellisestikin kestävämmäksi."

Uudistamme lastensuojelua

NELJÄ STRATEGISTA TEEMAA

Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen ESR+ TL 5.1 -hankekauden strategiset teemat ovat:

1

12-17-vuotiaiden lasten **sijoitusten määrän vähentäminen** laadukkailla ja vaikuttavilla, lasten ja perheiden arjen tarpeisiin vastaavilla lastensuojelun avohuollon tukitoimilla, työmenetelmillä ja palveluilla.

2

Koko perheen ja erityisesti **vanhemmuuden tukeminen huostaanottotilanteessa**, huostaanoton aikana ja sitä purettaessa sekä muissa siirtymävaiheissa, jotta perheen vuorovaikutussuhteet ja toimintavalmiudet vahvistuisivat eikä kukaan jäisi yksin.

3

Jälkihuollon uudistaminen monialaiseksi aikuistumisen tueksi, jotta kaikilla nuorilla olisi valmiudet pärjätä itsenäisesti ja edetä tavoitteidensa suuntaisesti koulutukseen ja työelämään.

4

Lastensuojelun sijaishuollon palvelujen ja muun palvelujärjestelmän systemaattisen yhteistyön kehittäminen ja uudistaminen siten, että palvelujärjestelmä kykenee vaikuttavasti ja pitkäjänteisesti vastaamaan **sijaishuollossa olevien lasten mielenterveys- ja päihdeongelmiin**.

SOILA

SOSIAALISET INNOVAATIOT
LASTENSUOJELUSSA

30.1.2025

SOILA-koordinaatio

Euroopan unionin
osarahoittama 13

Kohti dialogia kokemusvanhempien kanssa

Aino Elina Muhonen, kokemusasiantuntija - vanhempi

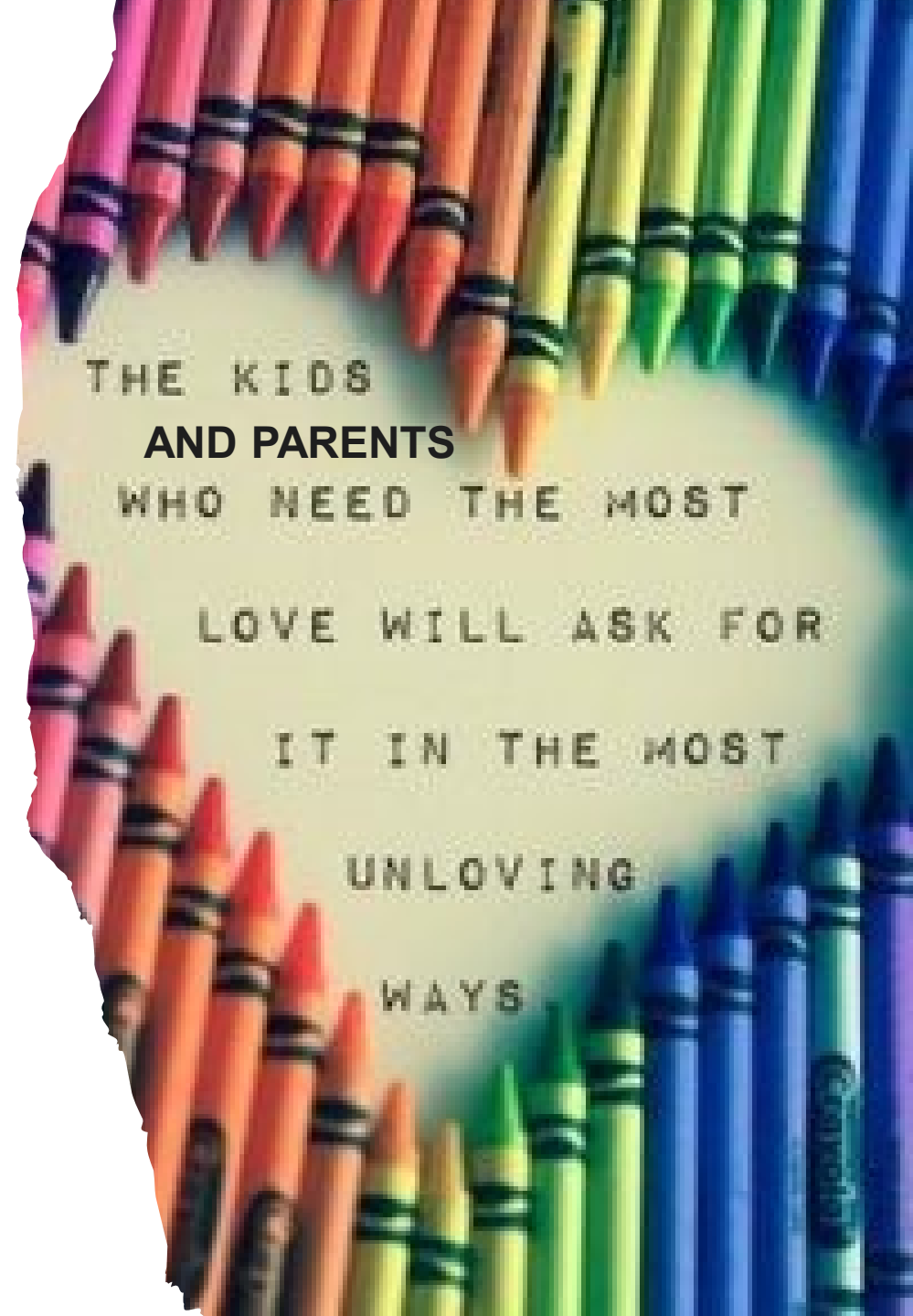
**Euroopan unionin
osarahoittama**

30.1.2025

**4 vuotta
12 sijoitusta
150 ammattilaista**

– 1 nuori, 1 äiti

THE KIDS
AND PARENTS
WHO NEED THE MOST
LOVE WILL ASK FOR
IT IN THE MOST
UNLOVING
WAYS

Miltä se käytännössä näyttää vanhemmalle....

Ok. Noniin vihdoin, olenkin odotellut asiakassuunnitelmaan tarttumista jo monta kuukautta.

AIKANA

Nyt kyllä, pakko sanoa vielä aen verran että vastaavissa tilanteissa (bentsolaskut) on mennyt pari kertaa yli ja mm. Yksi suihkuun hirttäytymiskeissi oli tällaisena. M1:lle ne on usein päätyneet. Et jos ootte tarkkana siellä...

Nuorisokoti Tunkki / Osasto 2
Juu lassi tulossa varmuuden vuoksi vielä osastolle

Viesti

AIKANA

ENNEN

Anteeks että en kuollu yliannostukseen joudun oleen sun rasiitena vielä 17.06

No mä kyl mieluummin näen sut elossa 17.07 ✓✓

Pistin jo seinän paskaks 16.35

22
july

Leposidepäivä ja epäonnistunut neuvottelu

sijoitukset 9-12

orten neuropsykiatrinen kunto

AIKANA sijoitukset 1-5

AIKANA – sijoitukset 6-8

Kommentit

@motta_tasminen toi sänky on kaatunut ku riehuin siel ja sit sammuin lattialle

2vk 1 tykkäys Vastaa

...tältä:

Erityisen vaikeahoitoisten alaikäisten
psykiatrinen tutkimus- ja hoitoyksikkö (EVA ja
NEVA)

Psykiatrinen osastohoito: erikoisaloja
Päihde- ja riippuvuushoidot laitoksessa

Psykiatrian avopalvelut
Päihdeongelmien ja riippuvuuksien avopalvelut

Perustason mielenterveys- / tai
päihdepalvelut

Erikoistumis-
alat

Lapsi integroidussa, suljetussa
laitoksessa?

Lapsi EHM:llä eli erityisen
huoleenpidon osastolla

Lapsi sijoitettu vaativan
erityistason yksikköön 5 %

Lapsi sijoitettuna erityisen tason
yksikköön (53 %)

Lapsi sijoitettuna perustason
yksikköön (35%) tai perheeseen

Lapsi asuu kotona – lastensuojelun
avohuollon tuki

Lapsi asuu kotona – ei lastensuojelun tarvetta

Euroopan unionin
osarahoittama

SOILA-koordinaatio

30.1.2025

17

Minkä me vanhemmat haluamme muuttuvan? (1/2)

1. Jatkuvat lyhytaikaiset sijoituspaikkamuutokset kuriin.

Jokainen sijoitusmuutos on uusi järkyttävä kriisi muutenkin vaikeassa tilanteessa. Apusikermä lapsen luo!!! **Pysyvä aikuinen!** Jos on pakko vaihtaa, **nivelvaiheet eli siirtymätyöskentely kuntoon!**

2. Tukea tarvitsevat myös vanhempi ja sisarukset

Perheen ja vanhempien asiakassuunnitelmat kuntoon ja paljon **parempi tavoitteiden toteutumisen ja käytettyjen kuntoutusmenetelmien seuranta.**

Perheen pitäisi jaksaa olla perhe myös laitoksesta itsenäistyneelle nuorelle. Eikö se jo olisi riittävä syy tukea myös kotia, vaikka akuutisti työskentelyä ei nuoren osalta tehtäisikään ”kotiinpäin”?

Minkä me vanhemmat haluamme muuttuvan? (2/2)

Jooo kiitos äiti 🥰 mä oikeesti arvostan ihan helvetisti sitä et sä jeesaat mua näis liikkumisis nyt aluks koska nää on mulle toosi vaikeita juttuja ja myös sitä et oot ollu tuken caik oon välil ihan perseestä 💕 oot rakas vaik se on mul vaikeet sanookki f2f

20.14

3. Hatkaetsintöjen projektipäälliköinti ja resursointi

Jonkun muun kuin vanhemman tulisi pystyä olemaan tekemään se. **Riittävät valtuudet ja resurssit lastensuojelulle.**

4. Kokemuksen huomiointi ammattimaisen inhimillisessä työskentelyotteessa – ja kohtaaminen.

Tämä matka on *hyvin hyvin hyvin* raskas. Ihan perusasioilla voi auttaa paljon:

- **Tiedonkulun käytännöt kuntoon.** Ammattilaisen muistilistat siirtymissä, strukturoidut viikkosoitot, yhteistyö muiden ammattilaisen kanssa ajankohtaisesti, ei byrokratian mukaan kuukausia jäljessä.
- **”Mitä sinulle kuuluu” ja ”Kiitos”** kantavat pitkälle.

Kanssanne tänään

Aino Elina Muhonen
Kokemusasiantuntija - vanhempi

**Euroopan unionin
osarahoittama**

SOILA-koordinaatiohanke

Tanja Hirschovits-Gerz, hankepäälikkö
SOILA-koordinaatio, THL, thl.fi/soila

Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen rakentamassa

**SOILA – Sosiaaliset
innovaatiot
lastensuojelussa –
koordinaatiohanke
tukee ohjelmakauden
toteutumista**

thl.fi/soila

30.1.2025

**Euroopan unionin
osarahoittama**

SOILA-koordinaation ja Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen -kokonaisuuden tuloksena ja vaikutuksena

Lastensuojelutyö uudistuu.

Laadukkaista sosiaalisia innovaatioita kehitetään, otetaan käyttöön, levitetään ja juurrutetaan paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Raportoitua tietoa
lastensuojelun
innovatiivisesta
hanketoiminnasta on
viety lastensuojelun
kokonaisuudistuksen
edistämiseksi.

Nuorten ja läheisten
osallisuus vahvistuu
ja palvelut
muotoutuvat
nuorilähtöisemmiksi.

Monialainen
yhteistoiminta ja
verkostoiva
yhteistyö
vahvistuvat.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

SOILA-koordinaatiohanke

Kirjallisuutta

- [Vakavasti päihteitä ja väkivaltaa käyttäviä sekä rikoksia tekeviä alaikäisiä nuoria koskevan lastensuojelulainsäädännön uudistaminen : Valmisteluryhmän loppuraportti 2025- Valto](#)
- [Välitä, sitoudu, suojele - Toimintasuunnitelma päihteillä oireilevien lasten ja nuorten tukemiseksi](#)
- [Selvitys-valtion-koulukotien-EHO-osastoille-sijoitettujen-nuorten-nykytilanteesta 2023](#)
- Lastensuojelun, lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian yhteiset asiakkaat – yhteinen vastuu: [THL PT 50 2018 verkkoon.pdf \(julkari.fi\)](#)
- [Lastensuojelu 2023 tilastot](#)
- Hatkassa.fi ja [Hatkassa-Suomessa-II-valmis.pdf](#).
- [T2023-S1 Nuorten tapaturmaiset huumekuolemat vuonna 2023](#)

30.1.2025

- Niemi M & Eriksson P (2023) Sijoitettuna asuvien peruskouluikäisten kokemuksia terveydestä, päihteistä, väkivallasta ja palveluista. Tutkimuksesta tiiviisti 53/2023. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-189-4>
- [Lastensuojelun jälkihuollon tilannekuva 2024, Tutkimuksesta tiiviisti, Tanja Hirschovits-Gerz ja Niina Weckroth \(Julkari\)](#)
- [Lapsen huostaanottoa ja kiireellistä sijoitusta koskeva päätöksenteko- ja muutoksenhakujärjestelmä : Oikeudellinen arviointi. Huhtanen, Raija \(2025-01-24\).](#) <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-8665-7>
- [Nuorten vakavien mielenterveyshäiriöiden hoito hyvinvointialueilla vuonna 2024](#)
- [Psykiatrian sairaalapaikkojen määrä on vakiintumassa – paikkatilanne vuonna 2023](#)
- Lastensuojelun vaativan sijaishuollon uudistamistyöryhmän loppuraportti (STM:n raportteja 2020:28)

SOILA-koordinaatio

23